

לזכות יום ההילולא של הרה"ג הרה"ח המקובל

ר' לוי יצחק זצ"ל שניאורסאהן

לזכות ר' יצחק שיח' חוגתו רבקה תח' רחמיוב

לבריאות טובה, פרנסה בשפע, רוב נחת חסידית מכל צאצאיהם, וכל טוב בגשמיות וברוחניות.

לזכות אמי מורתי אסתר בת בלומה דויתה

ביום הולדת ה-75: מזל טוב מזל טוב שנת הצלחה מתוך בריאות טובה, מנוחת הנפש ומנוחת הגוף, אורך ימים עד לחיים נצחיים, רוב נחת חסידית מכל צאצאי, וכל טוב בגשמיות וברוחניות.

לע"נ הרב יעקב יצחק בן הרב המקובל משה מנחם ז"ל שפינגל

לע"נ הגאון הצדיק ר' אלעזר בן הגה"צ ר' דוד אריה ז"ל ברזל

מקורות וציטוטים

1	לקוטי דיבורים ח' ב, ע' 346.
2	באתי לגני תש"ל, מוגה, הערה 17.
3	תניא, פ' לו.
4	לקוטי דיבורים כג, ב, סדר ראשון דפסח תש"ג.
5	בהר כה, טו.
6	של"ה על התורה, פ' בהר.
7	בראשית רבה פ' יד, ז' ופ' יג, ג.
8	ויקרא רבה, פ' כ, ב.
9	זוהר ויקהל קצו, א.
10	דרך מצוותיך, טו, א. ולקוטי תורה פ' צו, יו"ד, ד.
11	המשך וככה תרל"ז, פ' יח. וראה המשך תרע"ב, ע' 85 וע' 836, לקוטי תורה שלח לח, א, אור התורה בראשית ח' VII, ע' תתשסג, א, של"ה על התורה, פ' עקב, ראשית חכמה ירא טו, פא, ועוד.
12	מאמרים עת"ר, ע' 216.
13	תורת שלום, ע' 211.
14	בראשית ג, כא.
15	צמח צדק, דרך אמונה סח, א, אות יו"ד (בשם השל"ה, ד"ט ע' א).
16	סדור עם דא"ח, שער המילה, ע' קמת, ד.
17	תענית ה, א.
18	רבינו בחיי עה"ת, פ' ויחי מט, לג.
19	תיקוני זוהר, תיקון ס'.
20	היום יום, ה' מנחם אב.
21	מאמרים תרס"ו, ע' שמח.
22	מאמרים עת"ר, ע' פד.
23	מאמרים תשל"ד, ע' 140.
24	מאמרים תשל"ד, ע' 57.
25	עץ חיים, שער מט, פ' ה.
26	דרך מצוותיך, לא תבערו אש, ע' צ, א.
27	פסחים ק"ט, א.
28	ספר בן יהוידע על פסחים ק"ט, א.
29	פרי עץ חיים, שער התפילה, פ' ז.
30	זוהר ח' א, ע' קמ, ב. ע' קפ, ב.
31	מאמר באתי לגני תשי"ג, פ' ו.
32	ספר חסד לאברהם, מעין ד, נהר כד.
33	מאמרים אדה"ע ויקרא ב', בהר ע, תתרמו.
34	המשך תער"ב, ע' תרפה.
35	המשך תער"ב, ע' א'רט, קיז. ועיין מאמרים פר"ת ע' לה.
36	המשך וככה תרל"ז, פ' יז, פ' צא.
37	סנהדרין, פרק חלק, צז, א.
38	מאמרים תרנ"ה, ע' קנד.
39	המשך וככה תרל"ז, פ' יח, יט, כא.
40	תורה אור, מקץ לז, ב.
41	מאמרים תקס"ג, ע' רלא.
42	לקוטי שיחות ח' לו, ע' 178.
43	מ"כה ב, יג. וראה בית רבינו שבבבל פ' ז.
44	בשם הרב מהר"ח ויטאל מובא בספר אור החמה של הר' אברהם אזולאי.
45	אגרת הקודש ס, כו, זוהר ח' ג, ע' קכד.
46	תורה אור, עג, א.

עניני משיח וגאולה

ב"ה 3

גשמיות נעשה רוחניות גשמיות מזוככת לעתיד לבוא

גיליון מס' 3 (גרסא לה"ק) יום הבהיר כ' מנחם אב, ה'תשע"ב שנת ביאת משיחא (בגמטריא)

MoshiachInDepth.wordpress.com

כגשמי הוא דבר מחובר שצריכים להפשיט... כי מה שאנו רואים [עתה] נהי' דרך חטא עץ הדעת... קודם החטא הי' שונה.

והנה הנקודה: לפני חטא עץ הדעת הגשמי הי' נקי ומזוכך, בלא שום מגע של קליפות. אחרי החטא ניתנה לקליפות אחיזה, עד שבעולם הזה הגשמי והחומרי הם מכסים לגמרי את האמת והטוב.

אחרי החטא גשמיות נפלה לדרגת הקליפות, להיות מכסה על אלקות. אבל מציאות האמיתית של העולם שהוא עולם אלקי יתגלה לעתיד על ידי עבודת בני ישראל משך כל הדורות, העבודה להפוך את הגשמי לרוחני. ואז "אעביר רוח הטומא מן הארץ" והגשמי המזוכך יעלה שוב, ומה שעכשיו רוחני ומוסתר יתגלה לעינינו כגשמיות ממש.

פנימיות התורה התגלה ע"מ ללמד אותנו לראות את הפנימיות של כל דבר כי החיצוניות אינו אמת. וזה קאי על כל העולם כולו. צריכים לדעת שכאשר רואים חיצוניות רואים שקר. אבל הפנימיות היא אמת וטוב, וזה מה שיתגלה לעיני בשר בגאולה האמיתית והשלימה, תומ"י.

אומר הרבי דבר מפליא:

בכל דבר גשמי מהדברים המותרים מעורב טוב ורע: הגשמי הוא רע והחיות אלקי שמחי' את הגשמי היא טוב.

הייתכן להגיד כך?! הלא מבואר בחסידות ברבוי מקומות שלעתיד יתגלה מעלתה של גשמיות, ששורשה נעלה יותר אפילו מרוחניות הכי נעלית?

אמר הרבי רש"ב דבר מענין:

מה שאנו רואים כגשמי אינו גשמי. הנה מה שאנו רואים

המו"ל ר' יעקב באק

לצור קשר: YaakovBock@gmail.com

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

גשמיות נעשה רוחניות גשמיות מזוככת לעתיד לבוא

1. הקדמה: עולם הזה – עולם השקר

אומרים "שקר אין לו רגליים". שקר במקרא בלשון "גניבת הדעת", ולכן שנוא השקר. כי ענין השקר הוא גניבת הדעת—להונות בן אדם שיאמין ששקר הוא אמת. באים רבותנו נשיאנו לעורר אותנו שאין גניבת הדעת מעורה ארעי שעלול לקרות בעולם הזה, אלא שכל העולם כפי שרואים אותו הוא שקר גמור. עולם הגשמי גונב דעתנו ומאמינים שהוא מציאות אמיתי. הרבי בקודם מסביר ש"עולם הזה הוא נקרא 'עלמא דשקרא', כי כל מה שיש בעולם הזה הבשרי הכל שקר. 'עולם הזה משקר'. גשמיות היא שקר, כי המציאות האמיתית היא החיות הרוחני ולא המציאות הגשמי, המציאות הגשמי מעלים ומסתיר על החיות הרוחני."¹

כל מה שרואים הוא גשמי וחומרי ונראה לנו כמציאות אמיתי. אבל תורת החסידות דורשת שנתעורר ונבין שבעולם הזה "הכל שקר", "גשמיות היא שקר". חייבים להתעורר לעצם עובדה שדעתנו נגנבת בכל יום ויום. הינה הרבי מסביר מהותו של השקר: "שהשקר דעולם הוא שהעולם מראה את עצמו למציאות, היפך האמת שהעיקר הוא החיות אלקי שמחי' אותו.... ולהעיר מתניא פל"ו... 'רק שאח"כ גרם החטא ונתגשמו הם זה עולם'.... ומזה מובן שהשקר דעולם הוא בעיקר לאחרי חטא העגל."²

רואים שעיקר הגורם למצב של "ונתגשמו הם והעולם" הוא חטא העגל, והענין של עולם השקר מתחיל בעיקר אחרי זה כאשר "נתגשמו". לכן העולם נשאר במצבו זה השפל "עד עת קץ הימין [הגאולה האמיתית והשלימה] שאז יזדכך גשמיות הגוף והעולם..."³ זיכוכ זה הוא ההיפך מהענין של "ונתגשמו", דהיינו חיסול עולם הזה הגשמי כפי שרואים אותו והשבת הגשמיות לכוונתה הראשונה של הבריאה. ובלשון הרבי הקודם: "בגמר הבירורים בזמן ש'את רוח הטומאה (גם רוח הטומאה, וגשם מכל שכן) אעביר מן הארץ."⁴

8. משיח וגופו הזך והנקי

משה רבינו עלה להר סיני והי' ארבעים יום בענן, וזה פעל עליו זיכוכ הגוף ביותר עד שגופו הגשמי נהי' רוחני, בלא אכילה ושתייה, עם קרני הוד מקרינים מפניו.⁴² על דרך זה זיכוכ הגוף שיהי' לעתיד לבוא, ומשיח בעצמו הוא מורה את הדרך מלבוש כתנות עור של גלות לכתנות אור (ב-'אלף) של הגאולה. ועליו כתוב במדרש "זה משיח, שנאמר 'עלה הפרץ לפניהם'." (רשי: מושיען... לישר את הדרך לפניכם)⁴³

הודיעו לנו חכמינו ז"ל שיבוא זמן שמשיח הוא יהי' "נגלה ונכסה" כמו שראינו אצל משה רבינו: "וכמו שמצינו במשה שעלה לרקיע בגוף ונפש ויהי' שם ארבעים יום כן זה המשיח אחר שיזכה לאותה נשמה ויכיר בעצמו שהוא המשיח... ואחר כך יתגנז המשיח בגוף ונפש... ואז יסלקו אותו לרקיע כמו שעלה משה לרקיע. ואחר כך יתגלה המשיח לגמרי ויכירוהו כל ישראל ויתקבצו אליו."⁴⁴

על ידי זה שמקיימים הוראתו של הרבי ללמוד בהבנה והשגה הענינים האלה—עניני משיח וגאולה—נוכל ליישב את הסתירות המדומות. ולכן "לא צריך נסיון... יפקון ביה [יגאלו אותם] מן גלותא ברחמים."⁴⁵

שבעה דורות של רבותינו נשיאנו המשיכו כל מה שאנו צריכים כדי להבין על פי אמת (אין אמת אלה תורה) המצב שמשיח חי וקיים בגוף אף-על-פי מה שניראה לעיני בשר. רק על ידי לימוד נצליח להבין על פי שְׁכָל, נוסף לענין האמונה. וזהו הדרך הישר להביא התגלות וביאת המשיח בפועל ממש. ובלשון רבינו הזקן: "אמרו יעקב לא מת ששרשו מבחינת בטול הנמשך לחבר ב' הפכים."⁴⁶

יחי אדונו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

סימן שיש כסף בבנק ועל ידי חתיכת נייר זה הבנק יתן את הכסף. לכן, כל עוד שיש כסף "מאחורי" הצ'ק הוא לא סתם חתיכת נייר בלי ערך, אדרבה הוא דבר יקר מאוד. לא מצד עצמו (שמצד עצמו הוא נשאר חתיכת נייר שראוי לפח) אלא מצד ערך הכסף ש"טמון" בו וש אפשר לקבל על ידו. בנמשל הצ'ק הוא הדבר הגשמי, והכסף שאפשר לקבל על ידו הוא בנמשל הנצוץ אלקי שמחי' את הדבר. וכמו במשל צ'ק שכבר מפורט אין לו ערך כלל, גם בנמשל. מחמת הנצוצות שטמונות בתוך הקליפות יש לדברים גשמיים ערך כעת. אבל מטרת הבריאה היא לברר ולעלות את הנצוצות, לפדות את הצ'ק, והחלק הנשאר (הנייר במשל, ובנמשל הרע שבקליפת נוגה) הוא פסולת שאין לו ערך כלל—"כמצודה שאין בה דגן".

7. גוף זך ונקי דלעתיד

מכל הנ"ל נוכל להבין ענין זיכוך הגוף של האדם שיהי' לעתיד לבוא. כל זמן משך הגלות מבררים נצוצות עד שבסוף לא ישאר שום תערובת טוב ורע. הטוב המבורר יעלה והרע נשאר למטה להפסדו בכלות "שית אלפי שנין" (שש אלף שנה) של עולם הזה. הגוף יחזור לקדושתו כמו שהי' לפני חטא עץ הדעת—ואפילו עוד יותר נעלה מזה.

עולם הזה, כמו שמכירים אותו, הוא מציאות ארעית מלכתחילה, בגדר של "הבונה על מנת לסתור". בביאת משיח, במהירה אמן, שקר העולם יתבטל לגמרי וממילא לא יהי' מות ונחי' חיים נצחיים בעולם אמיתי, עולם אמנם גשמי בתכלית ההזדככות. בלשון אדמו"ר הזקן: "והנה לע"ל כתיב ובלע המות לנצח כו' וכתוב ואת רוח הטומאה אעביר כו' פי' שלא יהי' המיתה כלל בב"א מפני שיבוער הרע לגמרי מכל וכל כי שורש המיתה הוא בעה"ד טו"ר כידוע וכשיבוער הרע לגמרי ממילא יהי' חיים לעולם כו"⁴¹

עצם הגוף הגשמי, שזה נקרא נפש הטבעית שהוא מקור החושים שלנו שעל ידם חווית החיים, הוא יזדכך למרי ולא יסתיר עוד לגילוי אלקות. והגוף יתעלה יחד עם עם כל הנצוצות שבררנו מעולם הזה והלבוש הגשמי. כעת נפש הטבעית נקרא חומרי כי הוא רק יכול להשיג ולחוש חומריות וגשמיית העולם. אבל לעתיד לבוא בהסרת הרע מן העולם הוא יתעלה לדרגה של הנפש האלקית ויטייחדו וממילא המציאות שלנו תהפוך למציאות של אלקות בגלוי.

כדי להבין בירור הגשמיית צריכים להבין קודם קצת על חשיבות ונחיצות לברר גשמיית ולהחזיר אותה למצבו הקדום. כי אין זה ענין טפל אלא עיקרי בגאולה. כל-כך כן שהרבי מזכיר את הענין בספר היום יום בשלוש תאריכים:

- "גשמיית של יהודי הוא רוחניות, הקדוש ברוך הוא נותן לנו גשמיית, שנעשה מכך רוחניות." (כ"ז טבת)
- "הקב"ה ברא את העולם וכל הדברים הגשמיים מאין לישי, ויהודים צריכים לעשות מיש לאין, מהגשמיית רוחניות ולעשות הגשמי כלי לרוחניות." (כ"ט אדר שיני)
- "השם יתברך עושה מהרוחניות גשמיית ועם ישראל עושה מהגשמיית רוחניות." (כ"ז אלול)

מזה לומדים סוד וסיבת קיום הגשמי: שיהודי יוכל לבטל מציאותו כ"יש" ולהפוך אותו ל"אין". בהתחלת הבריאה לא הייתה גשמיית (כמו שמכירים אותה) ואין סופו להתקיים כן. כותב השל"ה הקדוש על הפסוק "וישבתם על הארץ לבטח"⁵ שהארץ הוא ענין חומריות, וישבתם על הארץ לבטח הוא בירור וזיכוך החומריות, דהיינו "החומר יחזור רוחני"⁶. כדי להבין את הענין צריכים להבין קודם למה נתגשם העולם בכלל ולמה עבודתו של יהודי לעשות מהגשמיית רוחניות.

2. שלימות הקודמת והירידה לעולם

העולם לא נברא "שקר", ואדרבה הוא הי' בצב של שלימות—העולם במלואו נברא.⁷ גוף האדם הי' יציר כפיו של הקב"ה והי' מאיר באור הנשמה עד כמאמר חז"ל: "תפוח עקבו של אדם הראשון הי' מכה גלגל חמה."⁸ הניח אותה בוראו בגן עדן, מקום שיש בו גילוי אלקות ומקום שאינו סובל אפילו גרעין של חרדל מהגוף של עולם הזה (אחרי חטא עץ הדעת).⁹ דרגה הנמוכה ביותר הי' אז ברוחניות, כמסביר הצמח צדק ש"קודם שחטא הי' גן עדן זה תכלית וסוף כל ההשתלשלות העולמות במדרגת עולם השפל (אשר תמורת זה עתה העולם הזה מחמת החטא שירדו העולמות)."¹⁰ רק בגלל חטא עץ הדעת נהי' העולם כמו שרואים אותו עתה גשמי וחומרי: "שהי' הכל ברוחניות לבד שהרי זה הי' קודם שאכל עץ הדעת שלא הי' כלל בהגשמה כמו עכשיו."¹¹

מוסבר בחסידות שבתחילת הבריאה הקליפות היו במקום מתחת כל העולמות בלא חיות כלל, ולא הי' לאדם שום עסק איתם. אבל מחמת החטא נפלו קדושה לתוך הקליפות ונתגשם העולם. וכדי לברר ולהוציא את הנצוצות התלבש האדם בלבוש גשמי—מאורעה ששנה את כל המציאות. **”כשחטא ונעשה גופו חומרי וגס ומעלים על אור הנשמה כו’... שאינו ראוי להיות בגן עדן.”**¹²

יחד עם נפילת דרגתו של גוף האדם נפלו החושים שלו. קודם החטא היו לאדם חושים רוחניים—ראי' רוחנית, מישוש רוחני, טעם ורח רוחניים—אבל אחר החטא גם החושים שלו נפלו לחומריות וחיצוניות הקליפות שעכשיו מכסים כל מצאיותו של האדם. כתוצאה מזה, מסביר הרבי רש"ב נ"ע, **”מה שאנו רואים כגשמי אינו גשמי. הנה מה שאנו רואים כגשמי הוא דבר מחובר שצריכים להפשט. ומה שלע"ל יהי' דווקא גוף גשמי, ומה [שבתחילה] נתהווה גשמי—אין זה מה שאנו רואים [עתה]... כי מה שאנו רואים [עתה] נהי' דרך חטא עה"ד... מ"מ קודם החטא הי' שונה....”**¹³

מובא בהרבה מקומות בפנימיות התורה שגוף האדם אחרי חטא עץ הדעת נקרא **”כתנות עור”** ב'עין' (ככתוב **”ויעש יהוה אלוהים לאדם ולאשתו, כותנות עור--וילבישם”**¹⁴) ולא כמו הגוף קודם החטא שהי' **”כתנות אור”** ב'אלף'. כותב הצמח צדק בשם השל"ה הקדוש: **”כתנות עור וילבישם”** זהו הגוף על דרך 'עור ובשר תלבישני', שאחר החטא נעשה הגוף חומרי, משאין כן קודם החטא היה גוף קדוש זך ונקי, ונקרא **כתנות אור”**¹⁵.

הכתנות עור, גוף האדם אחרי חטא עץ הדעת, גם נמשלו לנעלי עור, לבוש גס שמכסה את הגוף. בלשון הצמח צדק: **”וזה הלבוש דכתנות עור נעשה אחר החטא... כמו שהעור דמנעל גשמי הוא מלביש באופן שמסתיר לגמרי גופו ובשרו של הרגל אך נמדד המנעל למדתו של הרגל ונראה כאלו הוא גופו של רגל מעור בלבד.”**¹⁶ ה"כתנות עור"—הגוף של האדם כפי שהוא נראה לעינינו—באמת אינו אלא לבוש חצוני גס ומסתיר. אף-על-פי שנדמה לנו שלבוש הזה הוא גוף האדם, כי הוא אכן מתאים למדות האמיתיות של האדם, אבל הוא רק כמו נעל מעור שמכסה לגמרי את הרגל שנמצא בו.

נקודה עיקרית זו נותן טעם למה שנאמר בגמרא ש"יעקב אבינו לא מת"¹⁷. מה קשה בזה הוא שכתוב בתורה עצמה שחנטו אותו וקברו

שיהי' בבחי' העדר כ"א מה שלא יהיו חומריים.³⁴ יהיו גופים, ויהיו גשמיים, אבל לא יהיו "חומריים", דהיינו לא כמו הגשמי כפי שנראה לנו היום. כי אז, באמת, **”לעתיד הגוף הגשמי יהי' אלקות ממש.”**³⁵

אבל באמת אינו מובן איך אפשר להגיד כך על גוף גשמי—כי הגשמי הוא חומרי וגס, ומסתיר אלקות?! התשובה, בלשון הרבי מהר"ש: **”נפילתם ושפלותם של כל דברים גשמיים זהו עתה אבל לעתיד לבוא יזדככו הכל... שגם הם יתעלו... שלעתיד לבוא יהיו כל הנבראים מעלה היותר עליונה... לעתיד לבוא הארץ הלזו הגשמיית שהוא בחינת היותר מטה תזדכך להיות בבחינת מעלה... ולא כמו עכשיו...”**³⁶

6. לעתיד לבוא: גשמיות מזוככת

עלית העולמות הנ"ל היא כשורה עם ענין "אלף השביעי", כמאמר חז"ל "אמר רב קטינה שית אלפי שני הוו עלמא וחד חרוב³⁷ [ששה אלפי שנה העולם הזה קיים, ואלף אחד נחרב]. מבואר בחסידות שהענין של "חד חרוב" (אלף שנה שהעולם נחרב) קאי על חצוניות עולם השקר, הקליפה, כפי שנראה לעינינו.

אחרי העברת הקליפה (רוח הטומאה) תשאר הגשמיות מזוככת בתכלית—שתתגלה האלקות שבה ויהי' רחוק מאוד ממה שנראה לנו עכשיו כגשמיות. הגשמיות המוכרת לנו כבר לא יהי' אז, אבל צריכים להבין **”ובאמת מה שכתוב חד חרוב אין זה הפסדות כי אם מה שיתעלו במדריגה עליונה יותר ויבוטל רק הגשמיות אבל לא שיתבטלו לגמרי”**³⁸ וכל זה מובן ממה שלמדנו מקודם, וד"ל.

גם נכון להסביר קצת ענין המצות לעתיד, שנקרא "מצות רצונך". כי האדם והעולם יהיו אז בתכלית ההזדככות, המצות גם כן יהיו אחרת, כי מאז הגירוש מגן עדן המצות שלנו הם **”כדי לברר הרע הגשמי... שלימות המצות היא רק לימות המשיח כי אז יהי' כמו לפני חטא עץ הדעת... לעתיד המצות דקורבנות יהיו באופן נעלה יותר, וגם כן כל המצות דלעתיד יהיו באופן אחר לגמרי.”**³⁹

למה מצות "באופן אחר לגמרי"? כי מצות שלנו הם רק "ציונים"—סימנים—כמו שכותב רבינו הזקן: **”אך גשמיות המצות כמו שנתלבשו בענינים גשמיים... הם רק בחינת ציון מלשון סימן... שהמצות הגשמיות הם רומזים להרוחניות שבהם.”**⁴⁰ למה הדבר דומה? בדרך משל: כל דבר גשמי בעולם הוא כמו המחאה ("צ'ק"), שהוא חתיכת נייר שלעצמו אין ערך כלל. אבל צ'ק הוא

כפשוטו, שהרי אדרבה היות הגוף בריא ושלם מדרכי השם הוא...דמכל זה מובן דתוקפא דגופא אין הכוונה על הגוף, כי אם הכוונה הוא על נפש הטבעית.³¹

כדי להבין ענין זה צריכים להדגיש נקודה אחת עיקרית ויסודית בפנימיות התורה, והוא "שהגוף הזה לא היה לבוש אדם כשהיה בגן עדן אלא כתנות אור, ואח"כ חטא ונתלבש עצמו בכתנות עור זה, צריך לעמוד בעולם הגשמי הזה כל זמן שהלבוש הזה עליו, עד יפשוט עורו מעליו כנחש...."³² הגוף החומרי של עולם הזה, שהוא עלמא דשקרא, הוא גם שקר ונקרא בספרי קודש בכינויים שונים: טיפה סרוחה, משחא דחיויא, בגדים צואים, וכתנות עור ב'עין'. אבל הוא רק לבוש אראי, כנ"ל. ולכן הרבי מפרש את דברי זוהר "תקפא דגופא" שקאי על הנפש התבעית המלוּבש בחומר והוא—הנפש הטבעית—הגוף האמיתי של האדם.

כותב אדה"ע וז"ל: "וזהו מה הנשמה ממלא את כל הגוף, כי הגוף אין פירושו גוף גשמי רק קאי על נפש הטבעית שהנשמה מלוּבשת תוך נפש הטבעית, כך הקב"ה...ממלא את כל העולם."³³ וכל הנ"ל מזכיר פירושו של רבינו בחיי' ש"יעקב אבינו לא מת אך נשאר קיים בגוף ובנפש" כי הגוף שנחנט ונקבר הוא גוף הגס החיצוני של עולם הזה, אבל הגוף הפנימי חי וקיים כמקודם, שבלשון החסידות זוהי הנפש הטבעית (וגם נקרא הנפש השכלית הטבעית) שהוא מרגיש בחושים גשמיים, כמו שכותב רבינו בחיי' שם "ומן הידוע כי לשון 'מרגיש' אינו נופל על הגוף שנחנט ונקבר כי אם על הגוף הדק שיש בו ממש, והוא בעל הרגש..."¹⁸

5. גוף האדם לעתיד: גשמי, אך לא כגשמי דעתה

כלפי השאלה השני' הנ"ל—שחסידות פוסקת כפי הרמב"ן שלעתיד לבוא הגופים יקומו לתחי' לחיים נצחים—כדאי כאן להזכיר דברי הרבי רש"ב נ"ע: "מה שאנו רואים כגשמי אינו גשמי".¹³ הדבר הגשמי אינו הדבר שרואים בעיני בשר. החלק החיצוני הנראה לעיני בשר הוא מעולם השקר שלא יהי' בגאולה. אבל העצמות של הגשמי—גשמיות בטהרתה שטמון מתחת לקליפה—הוא יתברר ויתעלה, כלומר ישרש חיים נצחיים. איך דבר גשמי שייך לחיים נצחיים? מסביר הרבי רש"ב נ"ע: "שלעתיד יהיו נשמות בגופים אך הגופים לא יהיו גשמיים כמו הגופים הגשמיים דעכשיו, הרי אין זה

אותו וספדנוהו המצרים! התורה מעידה לקבורה וכו' לעוד טוענת שלא מת הוא!?

התשובה מובנת מתוך דברי הרבי רש"ב נ"ע הנ"ל ש"מה שאנו רואים כגשמי אינו גשמי. הנה מה שאנו רואים כגשמי הוא דבר מחובר שצריכים להתפשט."¹³ ומבואר בפרטיות יותר על ידי רבינו בחיי בפירושו על התורה: "יעקב אבינו לא מת אך נשאר קיים בגוף ובנפש, הגוף הזה הוא השני הדק שבו הנפש מתלבשת בצורת גוף ויש לו ממש אבל הוא דק עד מאד...ומתראה למי שהוא חפץ בו כי הראשון הגס נחנט ונקבר כפשוטו של מקרא...מה זרעו בחיים בגוף ונפש אף הוא בחיים בגוף ונפש והוא הגוף שהזכרתי."¹⁸

חוזרים שוב לאותה נקודה, שהעולם הנראה לעינינו הוא מכסה ומסתיר על האמת, הוא שקר המראה את עצמו כמציאות גשמית אשר אינו כן. גניבת הדעת שאין כדוגמתה! ואנחנו אחרי חטא עץ הדעת כמו אותו אחד שמתלהב ומשקיע בקופסאות תכשיטים מפלסטיק בלי מודעות שבתוכן יש אבנים טובות ומרגליות. בלשון התיקוני זוהר "טוב מבפנים ולבושו רע...טיפשים מסתכלים בגוף, שהוא הלבוש."¹⁹

3. חומר גשמי: מות ורע

בספרו "היום יום" הרבי מסביר במילים ספורות מהותו של הגשמי כדי לתאר תפקידו ועבודתו של יהודי לעשות מגשמיות רוחניות. בשם הבעל שם טוב כותב הרבי "בכל דבר גשמי מהדברים המותרים מעורב טוב ורע: הגשמי הוא רע והחיות אלקי שמחי' את הגשמי היא טוב."²⁰

כי כבר למדנו שגשמיות כפי שנראה לעינינו הוא שקר, קל להבין שהוא רע. ובלשון יותר חריף הרבי רש"ב נ"ע כותב שדברים גשמיים וחומרניים "קיא וצואה מצד עצמם,"²¹ וגם "האלקות שבכל דבר הוא חיים וטוב, והחומר הגשמי הוא מות בעצם."²² הרבי מסביר את הענין בפרטיות יותר, וזה לשונו:

"הדבר מצד עצמו הוא בבחי' מות, וכשמגלה את החיות האלוקי שבו נעשה חי. וכמבואר בהדרושים עה"פ ראה נתתי לפנך את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע וגו' ובחרת בחיים. דלכאורה אינו מובן. דמי זה פתי שלא יבחר בחיים, אלא שהכוונה היא בנוגע לגשמיות ורוחניות הדבר, החיים והטוב היינו רוחניות וחיות הדבר והגשמי

מצד עצמו הוא מות ורע, וע"ז אומר ובחרת בחיים, והיינו שיבחר בחיות ונשמת הדבר, הדבוקה באלוקות, מחי' החיים. דחוץ מאלקות אין שום דבר שהוא בבחי' חיים.²³

וביתר ביאור, אחרי חטא עץ הדעת האדם איבד ראי' באלקות, ומאז רק רואה חומר גשמי, השקר שמתהווה על ידי החטא במקום נצוצות הקדושות שבפנים. עולם הגשמי עכשיו הוא דומה ל"בובת יד", כסוי של קליפה, כסוי בלא חיים שנראה חי בגלל שבתוך תוכו יש דבר חי. העולם נשאר בעצם עצמותו מקום אלקי, אבל הגשמיות המעלים ומסתיר עליו אין לא חיות ולכן נקרא בלשון רבותינו נשיאנו "מות ורע".

וזה השקר של גשמיות העולם—שהוא מראה את עצמו כאילו יש לו חיות, כאילו הוא מציאות אמיתית, אבל אינו כן, כי כל חיותו נמצא בנצוצות קדושה שטמונות בדבר הגשמי. לכן אומר רבי: **חיים גשמיים אינם חיים אמיתיים, וזה לשונו: "חיים גשמיים אף שגם הם נקראים חיים הרי אין זה חיים אמיתיים. דחיים אמיתיים הם חיים נצחיים, משאין כן חיים גשמיים אינם חיים נצחיים ולכן אין הם חיים אמיתיים.**²⁴

וצריך להבין שכמו שחיים גשמיים אינם חיים אמיתיים, גם כן הגוף הגשמי הנראה לעינינו גם אינו אמיתי. אומר האריז"ל, **"הגוף ממש של החומר של האדם הוא בחי' אחרת ושל נעלך דמשה הוא מקליפת נוגה נאמר על הרע שבה... הגוף העכור הוא העה"ז הכולל כל העולמות והוא פסולת הכל וחומר הכל.**²⁵ קליפת נוגה היא מעורבת טוב ורע, הטוב טמון בפנים והרע בבחצונות. לכן העולם הזה בחיצוניותו וחומריותו הוא מהרע שבקליפת נוגה שאין בה שום מציאות מצד עצמו.

זה שלרע אין מציאות כלל הוא הסיבה שלעתיד לבוא לא יהי' לו שום קיום: **"יניקת קליפות הטמאות הוא באמצעות הקליפת נוגה שמעורבת טוב ורע ועל ידי הטוב היא מקבלת מהקדושה ועל ידי הרע משפעת לקליפות הטמאות ועיקר כוונת התורה להפריד טוב שבנוגה מן הרע שבה ואז בלע המות לנצח כי רע בלבד אין לו קיום.**²⁶

באותיות אחרות: הרע שקליפת בנוגה—הקליפה שמעורב בנוגה—הוא שורש חיצוניות העולמות ולעתיד הולך ויפסד. זה הענין שש אלף שנה של עולם הזה וחד חרוב (כנתבאר לקמן, בעה"י). מוסבר

בחסידות שדברים מותרים שמקבלים חיותם מקליפת נוגה—בכוח של יהודי לברר ולעלות אותם על ידי תורה ומצות. דהינו הנצוץ שבהם, פנימיות חיותם. וכאשר הקליפה החיצונית (הרע שבנוגה הנראה לעינינו) מתרוקנת מהנצוץ הקדושה שמחי' אותה, מה שנשאר הוא רק החלק הרע שבעתיד "אעביר מן הארץ". ובלשון רז"ל על נצוץ מצרים: **"עשאוה כמצודה שאין בה דגן,**²⁷ שזה "מדבר ברכוש הרוחני שלא נשאר בה נצוץ קדוש שביירו הכל ממנה...."²⁸

זה הי' אז, ביציאת מצרים, וגם לעתיד לבוא "וישאר הסיגים למטה שהם הקליפות, וכשיושלם הבירור והצירוף הזה לגמרי, ולא ישאר שום ניצוץ קדושה למטה, וכל הניצוצות של הקדושה יעלו, אז ישאר הסיגים לבדם למטה בלתי חיות כלל, ואז יתקיים הפסוק בלע המות לנצח, וזה יהיה אחר ביאת המשיח במהרה בימינו.²⁹

באור כל הנ"ל עדיין צריכים להבין:

(א) כתוב בתניא פ' מט שבחירת ה' בעמו ישראל קאי על הגוף דוקא: **"ובנו בחרת מכל עם ולשון, שזה גוף החומרי, שנדמה בחומריותו לגופים של אומות העולם.**" הלא למדנו שהגשמי מצד עצמו הוא מות ורע, קליפה שמעלים ומסתיר ואין לו קיום?

(ב) דבר ידוע שחסידות פוסקת כפי הרמב"ן שאומר שלעתיד לבוא הגופים יקומו לתחי' לחיים נצחים בתור נשמה בגוף (ולא כפי הרמב"ם שפוסק שתחית המתים הוא רק שלב זמני, מעבר, לחיים נצחיים נשמות בלי גופים). גם זה לכאורה בסטירה למה שלמדנו לעיל: איך אפשר הפסד חומר הגוף עם מדובר על חיים נצחיים נשמות בגופים?

באמת בפנימיות התורה "אין קשיא" ובעיון קל על פי חסידות בנושא הגוף הגשמי נוכל לברר את הענין.

4. גוף האמיתי של האדם הוא הנפש הטבעית

כתוב בזוהר הקדוש "תוקפא דגופא חולשא דנשמתא"—תוקף הגוף הוא [אחד עם] חלישות הנשמה"³⁰ ולכאורה פירושו פשוט. אבל באמת שכל האנושי מתבלבל מגניבת הדעת של עולם השקר ואינו מובן כפשוטו האמיתי. מסביר הרבי שאין הכוונה של הזוהר על הגוף כפשוטו שרואים בעיני בשר (שהוא רק לבוש, כנ"ל): **"כמו שכתוב בזהר דתוקפא דגופא חולשא דנשמתא, דאין הכוונה על תוקף הגוף**